

Kognitivní funkce po intoxikaci alkoholem, při odvykacím stavu a jejich změny při abstinenci

Karel Nešpor¹

e-mail | drnespor@gmail.com

1 | Psychiatrická nemocnice Bohnice, Praha

Intoxikace alkoholem zhoršuje pozornost, zpomaluje reakční dobu, oslabuje pracovní paměť, zhoršuje úsudek i sebeovládání. I poté, co hladina alkoholu v krvi klesne na nulu, bývají časté poruchy pozornosti a paměti po dobu 12–24 hodin nebo i déle. Kognitivní funkce jsou pronikavě zhoršené při odvykacím stavu po alkoholu. Míra zlepšení kognitivních funkcí po odeznění odvykacího stavu se liší v závislosti na typu kognitivního zpracování, medikamentózní léčbě a na věku pacienta. Někdy může úplné zotavení kognitivních funkcí trvat týdny nebo ještě déle (Staudt et al., 2023), někdy k němu nemusí dojít vůbec. V případě opakovaných odvykacích stavů bývá poškození kognitivních funkcí závažnější a ke zlepšování dochází pomaleji (Loeber et al., 2010). Riziko kognitivního postižení zvyšuje epileptický záchvat při odvykacím stavu (Laniepce et al., 2020). Výše uvedená fakta patrně souvisejí se skutečností, že intoxikace alkoholem, a tím spíše odvykací stav, blokuje neurogenezi (vytváření nových neuronů) v hipokampu. Při abstinenci se neurogeneze rychle obnovuje, ale integrace nově vzniklých neuronů do neuronových sítí vyžaduje delší čas (Nawarawong et al., 2021).

ZÁVĚRY PRO PRAXI

Zotavení kognitivních funkcí při abstinenci napomáhají: vyvážená strava, dostatečná hydratace, přiměřená délka spánku, mírnění stresu, relaxační techniky, pozitivní emoce, fyzická aktivita a stimulující prostředí a úkoly. Je také třeba korigovat karence vitaminů, zejména vitaminů skupiny B, vitaminu D a minerálů. Ještě připomínáme, že při infusní terapii je třeba podávat glukózu s thiaminem, aby se předešlo Wernickeho encefalopatii.

Podstatné oslabení kognitivních funkcí na počátku léčby komplikuje psychoterapii a nácvik relevantních dovedností. Informace prezentované pacientům by měly být jednoduché, konkrétní a praktické. Pacienti by měli během léčby soustavně procvičovat prospěšné vzorce chování, aby se tyto vzorce zautomatizovaly.

Pacienty je třeba varovat, aby v počátcích abstinence nečinili zásadní rozhodnutí, která snesou odklad. Neměli by také podepisovat úřední dokumenty týkající se majetku a právních záležitostí.

Mírný kognitivní deficit často přetrvává i po skončení pobytové léčby. O to důležitější je soustavné a dlouhodobé doléčování, při kterém dochází k posilování motivace a upevňování užitečných vzorců chování.

LITERATURA / REFERENCES

- Laniepce, A., Cabé, N., André, C., Bertran, F., Boudehent, C., Lahbairi, N., Maillard, A., Mary, A., Segobin, S., Vabret, F., Rauchs, G., & Pitel, A.-L. (2020). *The effect of Alcohol Withdrawal Syndrome severity on sleep, brain and cognition*. Running title: *The harmful effects of drinking cessation*. <https://doi.org/10.1093/braincomms/fcaa123>
- Loeber, S., Duka, T., Welzel Márquez, H., et al. (2010). Effects of repeated withdrawal from alcohol on recovery of cognitive impairment under abstinence and rate of relapse. *Alcohol and Alcoholism*, 45(6), 541–547. <https://doi.org/10.1093/alcalc/agq065>
- Nawarawong, N. N., Nickell, C. G., Hopkins, D. M., Pauly, J. R., & Nixon, K. (2021). Functional activation of newborn neurons following alcohol-induced reactive neurogenesis. *Brain Sciences*, 11(4), 499. <https://doi.org/10.3390/brainsci11040499>
- Staudt, J., Kok, T., de Haan, H. A., et al. (2023). Neurocognitive recovery in abstinent patients with alcohol use disorder: A scoping review for associated factors. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 19, 2039–2054. <https://doi.org/10.2147/NDT.S424017>